

СТ А Н О В И Щ Е

от доц. д-р ИВАЙЛО ЛЮБОМИРОВ ВЛАДЕВ,

член на Научното жури в конкурс

за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ”

в Департамент „География”, Национален институт по геофизика, геодезия и география при БАН, в област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика, по професионално направление: 4.4. Науки за земята (Икономическа и социална география), обявен в ДВ бр. 86 от 15. 10. 2021 г.

1. Данни за конкурса

Конкурсът за „доцент” е обявен в ДВ, бр. 86 от 15. 10. 2021 г. Предложен е от Департамент „География” и преминал през всички нива на одобрение в рамките на НИГТГ при БАН.

Документи за конкурса е подал един кандидат: д-р Александра Любенова Равначка. В съответствие със законовите държавни изисквания и Правилника за приложение на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на НИГТГ при БАН отбелязвам правното основание за реализиране на процедурата.

Съгласно заповед на Директора на НИГТГ при БАН № 01-265/12. 11. 2021 г. съм определен за външен член на научното жури. Датата за провеждане на заключителното заседание на научното жури е 17. 02. 2022 г.

2. Данни за кандидата

Александра Любенова Равначка е родена на 16 декември 1977 г. в гр. Благоевград. Висше образование, ОКС „магистър”, специалност „География” завършва през 2001 г. в СУ „Св. Климент Охридски”. Образователната и научна степен „доктор” по Икономическа и социална география придобива през 2017 г. в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика в професионално направление 4.4. Науки за земята след успешна защита на дисертационен труд на тема: „Териториални различия в търсенето и предлагането на работна сила в Благоевградска област (2001-2011 г.)”.

От 2003 г. до момента заема последователно академичните длъжности научен сътрудник III степен (2003-2006 г.), научен сътрудник II степен (2006-2010 г.), асистент (2010-2017 г.) и главен асистент (от 2017 г. до настоящия момент) в НИГТГ при БАН, Департамент „География”, секция „Икономическа и социална география”. Основните дейности и отговорности, които е извършвала са организиране и изпълнение на теренни изследвания, анализиране и систематизиране на получените резултати и на научно-изследователски проблеми. Владее английски и френски език. В обществената си дейност кандидатът е член на БГД. Притежава необходимите организационни умения и компетенции за работа в екип на терен и в научни проекти, администриране на научни проекти, връзки с обществеността.

3. Научно творчество на кандидата

В обявеният конкурс кандидатът участва с 22 броя публикации, включващи 1 монография, 2 статии в световна база данни, реферирани и индексирани издания, 17 публикации в нереферирани списания с научно рецензиране (5 на чужд език и 12 на български език), като от тях 7 са публикации в резултат на изнесени доклади в национални и международни форуми. Представени са и 2 статии, включени към показател Г-9: публикувана глава от колективна монография. Всички те са в областта на професионалното направление и научната специалност. От тях самостоятелни са 8, а други 14 са в съавторство. Анализът на данните сочи, че публикациите, на които д-р Равначка е единствен автор са 36,4 % от всички публикации. Тези в съавторство са 14 броя, като на 5 от тях е първи съавтор, което представлява 35,7 % от публикациите.

Диапазонът на публикациите е в широки граници от специализирани научни издания като Европейско списание по география, Проблеми на географията, Обучението по география, Известия на българското географско дружество до сборници от национални и международни конференции.

Важно място в публикациите на д-р Равначка по конкурса заема монографията: „Демографска ситуация и пазар на труда в Благоевградска и Кюстендилска област”. Тя е пряко свързана с научната ѝ дейност. В монографията се установяват и анализират особеностите в демографските процеси на две съседни административни области през призмата на влиянието им върху пазара на труда и неговото функциониране. В петте глави на монографията се изследват теоретико-методологически аспекти, демографска ситуация, икономическа среда, пазар на труда и вътрешнообластни особености чрез прилагането на географски и системен подход. Това води до прецизно идентифициране и задълбочено анализиране на регионалните демографски процеси в териториален и времеви аспект. Извършената типологизация на общините в Благоевградска и Кюстендилска област според демографската ситуация и пазара на труда, би могла да се приложи като инструмент за разработването на целеви политики и мерки за регионално развитие.

Изследванията по темата на конкурса могат да бъдат систематизирани в следните направления: икономгеографски и демографски изследвания, географски особености на пазара на труда, глобални проблеми и подходи за тяхното решаване.

По тематично направление „Икономгеографски и демографски изследвания” има 10 публикации – 8.4, 8.6, 8.7, 8.8, 8.10, 8.12, 8.13, 8.15, 9.1, 9.2. В тях акцент се поставя върху изследване на демографското и социално-икономическо развитие на селските райони в България, както и на общините в планинските територии на страната. Извършена е оценка на обхвата и интензивността на процеса на обезлюдяване на селските райони и са открити най-уязвимите от тях. Предложена е класификация на общините в планинските територии на България по основни демографски показатели. Авторът изследва пространствената сегрегация в страната, като са идентифицирани специфичните характеристики на училищната сегрегация и трудовата интеграция на ромите в Харман махала в гр. Пловдив. Адаптирана и тествана е методика за измерване на пет показателя на геопропространствената сегрегация в същия квартал. Приложената

методика може да бъде добра основа за анализ и сравнение на тези проблеми и за други градове в страната.

По тематично направление „Географски особености на пазара на труда” има 7 публикации – 8.1, 8.3, 8.9, 8.11, 8.14, 8.16, 8.17. На анализ са подложени регионалните особености в състоянието и развитието на пазара на труда в Благоевградска област през различните периоди на социално-икономическа трансформация на България. Извършен е сравнителен анализ на регионалните пазари на труда в Южен Централен и Югозападен район за планиране. Определено е влиянието на разширяването на ЕС върху функционирането на пазара на труда в двата района. Част от публикациите в това направление изследват участието на ромите на пазара на труда на национално и на по-ниско териториално равнище – ромски квартал (Харман махала в гр. Пловдив). На основата на анкетни проучвания и експертни интервюта се разкрива отношението на ромите към трудовата дейност, видовете заетост, причините възпрепятстващи социалното им включване към пазара на труда.

По тематично направление „Глобални проблеми и подходи за тяхното решаване” има 4 публикации – 7.1, 7.2, 8.2, 8.5. В него се откроява приложение на концепцията за екосистемни услуги с тестване на модел за оценка чрез ГИС-базирано картографиране в община Карлово. Може да се приеме, че изпробваният модел е един от първите на местно ниво в страната. В останалата част от публикациите се изследват глобални проблеми включващи разнообразни трансформации на климата, екосистемите, природните ресурси и човешкото общество и уязвимостта на социално-икономическите системи в Източна Стара планина от опасни природни явления и процеси.

Със сбор от 252 т. по показател Г (7, 8 и 9), отразяващ научните публикации на кандидата, са постигнати минималните изисквани точки за академичната длъжност „доцент”.

Всички научни публикации на д-р Равначка са написани на много добър език и стил. Отличават се с ясно и точно формулиране на третираните проблеми и логично обосновани изводи и препоръки. В изследователската си дейност кандидатът използва богат литературен апарат с коректно цитиране на съответните източници.

Според справката предоставена от д-р Равначка за открити цитирания, съгласно минималните наукометрични показатели те са 26 броя (без самоцитирания), което е индикация за научен интерес. Със събраните 71 т. по показател Д (10, 11 и 12) тя напълно покрива минималните изисквани точки за цитирания.

4. Научно-изследователска дейност

Значим аспект в научно-изследователската дейност на кандидата е както публикационната му дейност, така и участието му в национални и международни научни форуми и научно-изследователски проекти. Като цяло те отговарят на шифъра и направлението на конкурса и доказват, че д-р Равначка задълбочено работи в съответното направление.

Според представената справка тя е взела участие в общо 20 проекта финансирани по различни програми на ЕК към ГД „Наука и иновации”, „Хоризонт 2020”, ГД РЕГИО, ОП „Наука, образование за интелигентен растеж”, Фонд „Научни

изследвания”, чиято тематика е свързана със социално-икономическата география, населението и селищата.

Цялостното научно творчество на кандидата доказва, че той познава много добре предметната област в научното направление, по което е обявен конкурсът. След като се запознах и анализирах предложената научна продукция аз я сравних с напарвената справка за синтезираните приноси моменти и намирам, че тя реално отразява личните достижения и обществените ползи от творчеството на кандидата. Научните приноси в трудовете на д-р Александра Равначка обобщено могат да се характеризират с ключови думи като систематизация, доизясняване на понятия, сравнителен анализ, разкриване на тенденции и проблеми, предлагане на решения с практическа насоченост в областта на икономическата и социална география. Справката за приносите е реална.

Съгласно ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и приетите минимални наукометрични показатели в професионално направление 4.4. Науки за Земята, кандидатът отговаря на съответните минимални изисквания с общо 473 т. (от 400 т.).

5. Критични бележки и препоръки

Бих препоръчал, в своите бъдещи разработки д-р Александра Равначка да обогати прилагания научен инструментариум и да разшири териториалния обхват на своите изследвания; да задълбочи изследователската си дейност в сферата на трудовия пазар в България, научно обосновано да доразвива другите тематични области, в които работи и да публикува повече самостоятелни научни трудове, както и да ги предлага за отпечатване в реферирани и индексирани издания. Изследванията в тези тематични области на географията са важни и във връзка с новото осмисляне на формирането и провеждането на регионалната политика и регионалното развитие на България. Препоръчвам на бъдещия доцент да се ориентира към научно ръководство на докторант и да се насочи към публикуването на монографии и учебни помагала.

6. Заключение.

Като отчитам спазването на всички изисквания по процедурата, научно-изследователските постижения на кандидата, неговите компетенции, умения и потенциала, които показва чрез всичките си публикации и научно-преподавателска дейност, а също така и на основа на личните ми впечатления, си позволявам с пълна убеденост да предложа на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително „ЗА“ присъждане на академичното звание „ДОЦЕНТ“ на **д-р Александра Любенова Равначка** в научната област на висшето образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.4. Науки за Земята (Икономическа и социална география).

22.01.2022 г.

Изготвил становището:

Шумен

(доц. д-р Ивайло Любомиров Владев)